

Oplysninger om Handlinger fra dansk Statsstyres Side, hidtil ukendte i Danmark, at alle politiske Partier havde Krav paa at kende det Grundlag, hvorpaa Danmark i saa Henseende have staaet. Dertil kommer, hvad jeg ogsaa meget gerne skal sige klart og tydeligt, at den Mand, der havde ført disse Forhandlinger, vedblivende stod som Fører for et af vore politiske Partier, og et af vore andre politiske Partier saa i mange Henseender med Forventninger hen til denne Mand. Derfor forekom det mig, at de to Partier havde rimeligt Krav paa at kende en af de betydningsfuldeste politiske Handlinger, som det ærede Medlem har været Deltager i. Saa faar de to Partier bagefter danne sig deres Mening derom, som de vil. De faar bevare deres Tillid til det ærede Medlems Statsmandskløgt ogsaa efter disse Oplysninger, hvis det er dem muligt, men de gør det da paa Grundlag af Kendskab til Forholdene, og dette Kendskab forekommer det mig, at det var ikke blot berettiget, men en Forpligtelse for os at yde overfor de forskellige Partier, saa kan de jo benytte det, saaledes som de selv maatte ønske.

Derimod var min Opfattelse denne, at det burde undgaas, at disse Spørgsmaal droges ind i den offentlige Diskussion herhjemme i Danmark, indtil Afstemningen i Sønderjylland og de dertil knyttede Afgørelser var til Ende. Jeg ansaa det for betydningsfuldt, at der blev den størst mulige Samling herhjemme, baade i Arbejdet paa at faa danske Stemmer frem i Sønderjylland og ved vor Stilling under de Afgørelser, som skal træffes i dette Spørgsmaal; jeg ønskede ikke, dette skulde forstyrres ved unødige Diskussioner, hvis saadanne kunde undgaas. Derfor var det min Opfattelse, at medens Partierne gennem Repræsentanter burde vide, hvad Grundlag der var for hele Stillingen, var det ikke rigtigt at føre dette Spørgsmaal ind i den offentlige Diskussion. Det skete paa en utidig, beklagelig og forkastelig Maade, og jeg for min Del er vedblivende af den Opfattelse, at man burde have handlet saaledes, at dette kunde have været undgaaet, og jeg havde troet, at dette havde været muligt. Man har i saa Henseende spurgt mig: Hvorfor fremlagde De

da Sagen ved et Møde, hvor der udover Kommissionens almindelige Medlemmer var andre til Stede? Dertil kan jeg svare, at Vanskeligheden ved at bevare Sagen som fortrolig ikke paa nogen Maade forøgedes derved. De „andre“, der den Dag var til Stede, var Ministrene — Ministrene kendte alt dette i Forvejen, lige saa godt som de kendte det efter den Forhandling —, dernæst Generalerne Gørtz og Berthelsen. Det er mig ikke bekendt, om de har haft nogen som helst Art af Kendskab til dette i Forvejen, men i hvert Tilfælde har de været indviede i alle Krigstidens Begivenheder paa en saadan Maade, at jeg ikke har blot den fjerneste Antydning af Grund til at tro, at noget skulde blive røbet af nogen af dem. Der var altsaa ikke nogen formindsket Betyggelse derved. Derimod var det naturligt at fremdrage Sagen den Dag, blandt andet fordi jeg havde ventet, at det ærede Medlem vilde komme til Stede, og at der da maaske straks vilde kunne være givet mulige Oplysninger om Spørgsmaalet.

Med Hensyn til selve Sagen har det ærede Medlem fra Ringkøbing i sin Tale her forleden Dag meget stærkt sagt, at man maatte huske paa Baggrunden for disse Forhandlinger, og peget paa Tilstanden paa det Tidspunkt, da de fandt Sted. Han fremhævede i saa Henseende Tysklands Mistænksomhed overfor Danmark, denne Mistænksomhed, der er Resultatet af Tilstandene i de Aar, da Højre styrede forud for 1901. Det ærede Medlem har Ret deri, og jeg for min Del lægger megen Vægt paa denne Mistænksomhed som Baggrund. Der er imidlertid en anden Side af Baggrunden, som jeg tror, vi ogsaa har Grund til at pege paa og mindes. Det er hele den Diskussion, som fandt Sted i Danmark i Aarene 1905—06 om Danmarks Stilling udadtil. Vi var paa det Tidspunkt ved Slutningen af den russisk-japanske Krig, og der var under Optrækning af Forviklinger, navnlig knyttede til Marokko, megen Uro i Europa, og dette fremkaldte en omfattende Diskussion herhjemme i Danmark om Danmarks Stilling.

Man fremstiller det undertiden saaledes — og det ærede Medlem var ogsaa noget tilbøjelig dertil forleden Dag —,